

Lietuvos
pramonininkų
konfederacija

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

2018-07-09 Nr. G-8092

Tel.: 8-5 2431067

sekretoriatas@lpk.lt

www.lpk.lt

ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS

2018-07-04 Nr. S.165

Lietuvos Respublikos ministrui pirmininkui
Sauliui Skverneliui

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
Europos teisės departamentui

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PATEIKTŲ IR TIEKIAMŲ RINKAI TRĘŠIAMŲJŲ PRODUKTŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos pramonininkų konfederacija susipažino su LR Ūkio ministerijos patikslintu Lietuvos Respublikos pateiktų ir tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas), taip pat AB „Achema“ 2018-07-03 raštu „Dėl Lietuvos Respublikos pateiktų ir tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų įstatymo projekto“ pateiktomis pastabomis Įstatymo projektui.

Informuojame, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija sutinka ir palaiko visas AB „Achema“ pateiktas pastabas Įstatymo projektui. Manome, kad trąšų rinkos valstybinės priežiūros stoka ir nebuvimas šiuo metu yra itin ydinga, nuo pat Lietuvos įstojimo į ES dienos, t. y. jau beveik 15 metų besitęsianti praktika, leidžianti trąšų rinkoje veikiantiems subjektams piktnaudžiauti teisės spragomis ir tiekti į rinką bet kokias, net pavojingas, trąšas. Toks 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2003/2003 dėl trąšų valstybei narei pavestų pareigų užtikrinti EB trąšų atitikties veiksmingą kontrolę ilgametis ignoravimas ir reikalavimų kitoms trąšoms nenustatymas yra visiškai nepateisinamas visuomenės sveikatos, o taip pat aplinkosauginiu požiūriu, nes valstybėje šiuo metu nėra nei taisyklių, nei reikiamų priemonių deramai trąšų rinkos kontrolei įgyvendinti.

Pažymime, kad labai palaikome iniciatyvą pagaliau reglamentuoti šią itin visai visuomenei svarbią sritį Lietuvoje bei numatyti reikalavimus ne EB trąšoms, siekiant rinkos apsaugos nuo pavojingų, kenksmingų ir nekokybiškų trąšų (po to, kai bet kokie ankstesni reglamentavimo bandymai patyrė nesėkmes), tačiau atkreipiame dėmesį, kad ir šiuo metu pasirinktas reglamentavimas kelia abejonių dėl jo tinkamumo.

Visų pirma, pažymime, kad nacionalinis teisinis reglamentavimas privalo būti suderintas ir nenustatyti kitų taisyklių ar sąvokų nei galiojantys tiesiogiai taikomi ES teisės aktų reikalavimai. Dėl šios priežasties prašome suderinti visas Įstatymo projekto sąvokas ir reikalavimus su šiuo metu galiojančiu 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2003/2003 dėl trąšų (su vėlesniais pakeitimais) (toliau – 2003 m. Trąšų reglamentas) bei įgyvendinti visas jame numatytas valstybinės kontrolės priemones, kurias privalo užtikrinti valstybė narė, kontroliuodama EB trąšų atitiktį šio reglamento reikalavimams.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad siūlomas Įstatymo projekto tekstas nėra nei visapusiškas, nei išsamus. Iš jo neaiškūs konkretūs rinkos dalyviams keliama reikalavimai (Įstatymo projekto 3 str. 1 d. 1 p.), todėl negalime būti tikri, kad priėmus siūlomą Įstatymo projektą bus realiai pasiekti

reglamentavimo tikslai. Poįstatyminiais teisės aktais bus sudarytos visos sąlygos nesudėtingos procedūros priemonėmis nuolat keisti nustatytus reikalavimus ar net jų nepriimti. Nesant tokio poįstatyminio teisės akto, trąšų įstatymas tiesiog negalės būti įgyvendintas. Esame įsitikinę, kad toks reglamentavimo būdas yra netinkamas ir reikalavimai ne EB trąšoms privalo būti nustatyti įstatymu (ar jo priedu). Tik įstatyminės nuostatos užtikrins trąšų rinkos reikalavimų aiškumą, konkretumą, stabilumą.

Mūsų įsitikinimu, įstatymas bus veiksmingas ir efektyvios rinkos kontrolės tikslas bus pasiektas tik tada, jei bus įgyvendintos trys pagrindinės priemonės:

1. Nustatyti aiškūs reikalavimai ne EB trąšoms;
2. Sukurta aiški EB trąšų ir ne EB trąšų rinką įgaliota kontroliuoti institucijų sistema su konkrečiais įgaliojimais priskirtos kompetencijos srityje;
3. Nustatyta veiksminga ir atgrasanti sankcijų sistema 2003 m. Trąšų reglamentą ir įstatymą pažeidžiantiems subjektams.

Deja, išanalizavę Įstatymo projektą, matome tik reglamentavimo užuomazgas, tačiau Įstatymo projekto teksto analizė rodo, kad veiksminga trąšų rinkos kontrolė nesukuriama, nes visų trijų aukščiau nurodytų būtinų sričių reglamentavimas arba neišsamus, arba nukreipiantis į poįstatyminius teisės aktus, kurie neparengti, nepateikti derinimui ir kurių turinys nėra žinomas.

Taip pat matome, kad šiuo metu egzistuojančios rinkos priežiūros institucijos neturi reikiamos kompetencijos atlikti priežiūros funkcijų 2003 m. Trąšų reglamento ir įstatymo reglamentavimo srityje. Vienareikšmiškai palaikome AB „Achema“ poziciją, kad rinkos priežiūrai užtikrinti siūloma Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba yra įgaliota spręsti ginčus tik vartotojų lygmenyje. Pabrėžiame, kad šiame lygmenyje kontrolė nebus nei efektyvi, nei veiksminga. Vartojimo lygmenyje trąšų kokybės ir atitikties klausimai negali būti efektyviai sprendžiami, nes jame trąšų neatitikimas nustatytiems reikalavimams nėra akivaizdus. Bet kokie reikalavimų pažeidimai trąšų srityje turi būti nustatyti ir kontroliuojami jų pradinio tiekimo į rinką, t. y. gamybos, importo ir didmeninio platinimo lygmenyje ir būtent tam privalo kontrolės funkcijas pavesti reikiamą kompetenciją, patirtį ir kontrolės priemones turinčiai institucijai, pvz., Valstybinei augalininkystės tarnybai, ją atitinkamai parengiant tokios kontrolės vykdymui. Taip pat sutinkame ir palaikome, kad viena iš būtinų priemonių kontrolei įgyvendinti yra galimybė nedelsiant atlikti reikiamus tyrimus EB trąšų ir ne EB trąšų atitikčiai patikrinti, todėl būtina steigti nacionalinę laboratoriją, arba gauti akreditaciją esamai laboratorijai, kuri turėtų pilną kompetenciją įstatymo ir 2003 m. Trąšų reglamento srityje atlikti reikiamus bandymus bei ėminių tyrimus (Įstatymo Projekto 3 str.1, 2 d.) . Esame įsitikinę, kad be šios priemonės trąšų rinkos dalyviai nebus atgrasomi nuo pažeidimų, nes kontroliuojančios institucijos tiesiog neturės efektyvių priemonių trąšų kokybei ir atitikčiai ES ir nacionaliniams teisės aktų reikalavimams patikrinti. Taip susidarytų situacija, kad 2003 m. Trąšų reglamento ir įstatymo reikalavimai bus taikomi tik formaliai, bet ne realiai dėl ribotų galimybių tirti į rinką tiekiamas trąšas.

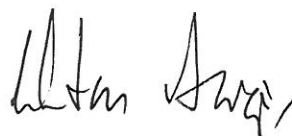
Mūsų vertinimu, aukščiau nurodytoms priemonėms įgyvendinti reikės papildomų finansinių mechanizmų kompensuojant efektyvios kontrolės sistemos Įstatymo projekto reglamentavimo srityje sukūrimą ir palaikymą.

Taip pat siūlome peržiūrėti Įstatymo projekto 15 str. numatytą sankcijų sistemą ir maksimalias sankcijų ribas ekonominės veiklos dalyviams nustatyti, atsižvelgiant į užsienio šalių, turinčių išvystytą trąšų pramonę, reglamentavimo praktiką, pvz. (Vokietijos, Lenkijos), tokias sankcijas taikant ir už 2003 m. Trąšų reglamento, ir už įstatymo pažeidimus.

Pažymime, kad, mūsų įsitikinimu, trąšų rinkai skirtas įstatymas visų pirma, turi būti kokybiškas, konkretus ir išsamus. Dėl šios priežasties siūlome skirti laiko jo tobulinimui, atsižvelgti į didelę patirtį šioje srityje turinčios AB „Achema“ siūlymus ir nepriimti jo skubotai, su akivaizdžiomis spragomis. Dėl tokių skubotų sprendimų gali pasikartoti ankstesnė praktika, kai 2012-06-29 priimtas įstatymas

neužtikrino jokios rinkos kontrolės ir kai vėliau, nepriėmus poįstatyminių aktų, praėjus dviem metams nuo jo priėmimo 2014-06-17 įstatymas tiesiog buvo panaikintas akivaizdžiai trūkstant valios nustatyti reikalavimus ir efektyviai kontroliuoti tokią visai visuomenei, jos sveikatai, aplinkai, gyvūnų gerovei ir visai ekosistemai svarbią ir aktualią sritį.

Pagarbiai,
Lietuvos pramonininkų konfederacijos
Prezidentas

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Robertas Dargis', written in a cursive style.

Robertas Dargis

